

Rozhodnutí Krajského soudu v Praze ze dne 14.02.1962, sp. zn. 2 To 13/62, ECLI:CZ:KSPH:1962:2.TO.13.1962.1

Číslo: 13/1962

Právní věta: K rozlišení trestného činu porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 1, nebo 2 tr. zák. a trestného činu rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 tr. zák. při neoprávněné výplatě prémie zaměstnancům podniku.

Soud: Krajský soud v Praze

Datum rozhodnutí: 14.02.1962

Spisová značka: 2 To 13/62

Číslo rozhodnutí: 13

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky, Rozkrádání majetku v socialistickém řízení, Ukládání trestu

Předpisy: 140/1961 Sb. § 127 odst. 1
§ 127 odst. 2
§ 132

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Okresní soud Praha-východ uznal vinným obžalovaného K., bývalého podnikového ředitele n. p. Kovohutě trestným činem porušení povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 1 tr. zák., kterého se obžalovaný dopustil tím, že v dubnu 1960 dal spoluobžalovanému H. pokyn k úpravě podnikových výkazů o plnění základních ukazatelů pro výplatu prémie vedoucích pracovníků podniku a inženýrsko technických zaměstnanců, ač věděl, že podnik tyto ukazatele za I. čtvrtletí 1960 nesplnil a na základě těchto výkazů pak rozhodl o výplatě prémie, které byly také skutečně ve výši 28 338,- Kčs neoprávněně vyplaceny, k výplatě dalších prémie ve výši 18 884,Kčs nedošlo jen pro včasný zásah nadřízeného orgánu.

Obžalovaný H., vedoucí operativního plánu n. p. Kovohutě byl uznán vinným trestným činem narušování řízení, plánování a kontroly národního hospodářství podle § 125 odst. 1 tr. zák., kterého se dopustil tím, že počátkem dubna 1960 jako vedoucí odbytu n. p. Kovohutě vědomě uvedl ve čtvrtletním výkaze NTZ (MHD) 3-04 za I. čtvrtletí roku 1960 nepravdivé a pro podnik podstatně příznivější údaje o plnění plánu hodnoty odbytu zboží v sortimentu.

Za to byli oba odsouzeni k trestům nápravného opatření a zákazu činnosti. Poškozený národní podnik byl se svým nárokem na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

Krajský soud v Praze k odvolání obžalovaného K. zrušil ohledně něho napadený rozsudek a při nezměněném skutkovém stavu uznal tohoto obžalovaného vinným trestným činem porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 2 tr. zák., a to dílem dokonaným, dílem pokusem tohoto trestného činu podle § 8 odst. 1 tr. zák. a uložil mu trest nápravného opatření. Stran obžalovaného H., ponechal rozsudek nezměněný.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem byl obžalovaný K. uznán vinným trestným činem porušování povinnosti při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 1 tr. zák. a odsouzen za to k trestu nápravného opatření v trvání 6 měsíců s 10 % srážkou z platu a k trestu zákazu činnosti vedoucího pracovníka v průmyslu na dobu 3 roků. Jeho trestná činnost spočívala v tom, že jako ředitel n. p. Kovohutě závod Č. jednak dal pokyn podřízenému H., aby upravil podnikový výkaz o plnění plánu v sortimentu zboží za I. čtvrtletí 1960 tak, aby tento ukazatel pro výplatu byl splněn, jednak na základě takto upraveného výkazu dal příkaz k výplatě prémie za I. čtvrtletí 1960, takže inženýrsko-technickým zaměstnancům byly pak neoprávněně vyplaceny prémie ve výši 28 338,- Kčs. Další prémie vedoucím zaměstnancům ve výši 18 884,- Kčs nebyly vyplaceny jen proto, že po provedené kontrole nadřízený orgán jejich výplatu pozastavil.

Proti rozsudku podal odvolání obžalovaný K. a namítal, že mu byl neprávem uložen trest zákazu činnosti v tak širokém rozsahu, protože jeho jednání nebylo tak společensky nebezpečné, aby odůvodňovalo uložení tak přísného trestu. Poukazoval zejména na to, že výrobní úkoly v I. čtvrtletí 1960 podnik v podstatě splnil a že si techničtí a vedoucí zaměstnanci odměny zasloužili a že plnění sortimentu bylo ukazatelem, s nímž dosud nebyly zkušenosti, takže povolil-li za této situace výplatu prémie, lze jeho jednání do určité míry omluvit.

Odvolací soud přezkoumal z podnětu odvolání celou část rozsudku týkající se obžalovaného K. Shledal, že skutkové okolnosti zjistil první soud správně a svoje zjištění také náležitě odůvodnil. Proto převzal odvolací soud skutkové zjištění napadeného rozsudku.

První soud však pochybil, pokud posoudil jednání obžalovaného jako trestný čin porušování povinností při nakládání s finančními a hmotnými prostředky podle § 127 odst. 1 tr. zák. Toto zákonné ustanovení postihuje odpovědného hospodářského pracovníka, který porušuje své povinnosti v úmyslu zajistit neoprávněné výhody socialistické organizaci nebo její složce. Budou zde tedy postiženy případy plánovací a finanční nekázně, kdy podle úmyslu pachatele měla být neoprávněně zvýhodněna socialistická organizace. Obžalovaný si však počínal zcela odlišným způsobem. Rozhodl o výplatě prémie zaměstnancům, ač věděl, že jeden z ukazatelů, podle nichž prémie byly přiznávány, byl splněn pouze zdánlivě, když spoluobžalovaný H. na jeho pokyn dodatečně po dohodě s odběrateli změnil plán odbytu za I. čtvrtletí a vykázal pak splnění v sortimentu podle takto upraveného plánu. Obžalovaný tím jako ředitel podniku poskytl z prémiového fondu zaměstnancům podniku prémie, ač pro jejich výplatu nebyly splněny podmínky, tedy jim poskytl neoprávněnou výhodu za jejich práci, nebo pokud ještě nedošlo k výplatě prémie části zaměstnanců, alespoň se o to pokusil. Na takové jednání dopadá ustanovení druhého odstavce § 127 tr. zák., jež postihuje odpovědného hospodářského pracovníka za porušování jeho povinnosti při dispozici s prostředky socialistické organizace, ovšem tehdy když z těchto prostředků poskytuje jinému neoprávněné nebo nepřiměřené výhody v úmyslu zajistit plnění úkolů této organizace.

Na rozdíl od trestného činu podle prvního odstavce § 127 tr. zák., jež postihuje jednání ve prospěch socialistické organizace, je v odstavci druhém téhož ustanovení postiženo jednání s úmyslem směřujícím k prospěchu jiné osoby nebo jiných osob v zájmu podniku. Takovým jednáním bylo nepochybně i počínání obžalovaného.

Bylo ovšem třeba uvážit, zda nejde, jak to má na mysli § 127 odst. 2 tr. zák. o čin přísněji trestný, totiž o rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 tr. zák. Tu vzal odvolací soud v úvahu, že obžalovaný byl veden při rozhodování o prémiech především zájmem na plnění úkolů podniku a ne snahou po obohacení zaměstnanců na úkor majetku v socialistickém vlastnictví. Prémie jako pohyblivá složka má být zaměstnanci pobídkou k plnění pracovních úkolů. V daném případě vedoucím a technickým pracovníkům Kovohutí náležely prémie při splnění několika ukazatelů. Přitom ukazatele pro přiznání prémie se v průběhu doby měnily, jejich nesplnění mělo za následek někdy nepřiznání prémie, někdy pouze jejich krácení. V I. čtvrtletí 1960 byly opět splněny po delší době všechny ukazatele, pouze sortiment v odbytu nebyl dodržen na plných 96 %, jak bylo zapotřebí, nýbrž pouze na 95,83 %.

Za této situace obžalovaný učinil opatření k výplatě prémie, protože měl za to, jak se hájí, že si to zaměstnanci zasloužili. Chtěl tedy obžalovaný podle názoru odvolacího soudu především pobídnout zaměstnance k dalšímu plnění úkolů. Takové jednání nelze podle nového trestního zákona postihnout jako rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví.

K dokonání trestného činu podle § 127 odst. 2 tr. zák. je třeba, aby neoprávněná nebo nepřiměřená výhoda byla již poskytnuta. Pokud nedošlo tedy pro zásah kontrolního orgánu k výplatě části prémie, zakládá jednání obžalovaného směřující k jejich výplatě pouze pokus tohoto trestného činu.

Odvolací soud se musel zabývat též otázkou, s níž se první soud nevypořádal, zda jednání obžalovaného není třeba posoudit též podle odst. 3 § 127 tr. zák. vzhledem k výši prémie, jež byly nebo měly být neprávem vyplaceny. K této okolnosti bylo by možné přihlédnout jako k zvláště přitěžující okolnosti pouze za podmínek § 88 tr. zák., totiž tehdy, kdyby to podstatně zvýšilo nebezpečnost trestného činu obžalovaného pro společnost. V daném případě tomu tak není. Při hodnocení nebezpečnosti trestného činu pro společnost je třeba vycházet z toho, že podnik jak již bylo uvedeno, své výrobní úkoly v daném čtvrtletí v podstatě splnil, zejména splnil plán výroby zboží i další ukazatele, pouze v sortimentu nebyl splněn přesně na předem uložených 96 %. Svědek M. potvrdil, že to bylo poprvé, co v plnění sortimentu byla zavedena jako ukazatel koruna a že při stanovení plánu došlo k určité disproporci, takže objem zakázek přesahoval plán odbytu, což ovlivňovalo výpočet plnění sortimentu. Kontrolor T. připustil, že snad metodika výpočtu plnění sortimentu měla být jiná, že však se na to mělo upozornit ještě před schválením plánu nadřízeným orgánem a že obžalovaný pochybil právě v tom, že se snažil nepřipustným způsobem až po uplynutí kvartálu tuto věc napravit. Tyto okolnosti oslabují nebezpečnost trestného činu obžalovaného pro společnost, i když byly vyplaceny prémie v částce přes 28 000,- Kčs a měly být vyplaceny ještě další.

Ze všech těchto důvodů odvolací soud napadený rozsudek u obžalovaného K. zrušil podle § 258 odst. 1 d) tr. ř. ve výroku o vině a v důsledku toho i ve výroku o trestu a rozhodl o vině. Při úvaze o trestu dospěl soud k závěru, že k nápravě obžalovaného postačí trest nápravného opatření v té míře, jak jej uložil první soud. Vedlo jej k tomu jednak hodnocení nebezpečnosti činu pro společnost, jež bylo odůvodněno již při rozboru otázky viny, jednak osobní poměry obžalovaného. Nelze přehlédnout, že obžalovaný byl vybrán na vedoucí funkci v průmyslu jako dělník a že byl pověřován postupně odpovědnějšími úkoly, jež plnil dobře. Po zjištění nesprávnosti jej nadřízený orgán odvolal z funkce ředitele, ale svěřil mu práci odpovídající jeho schopnostem a zkušenostem. Vzhledem ke všem okolnostem případu je tedy na místě výchovný trest; co se týče zákazu činnosti, který uložil první soud, je třeba uvážit, že tento trest by znemožnil obžalovanému, jinak osvědčenému pracovníku, pracovat na místě, kde je ho při jeho znalostech zapotřebí. Zákaz činnosti má zabránit pachateli v páchání dalších trestných činů; odvolací soud je však přesvědčen, že projednání věci spolu s uloženým trestem bude pro obžalovaného dostatečným poučením a že trestu zákazu činnosti v jeho případě není třeba.